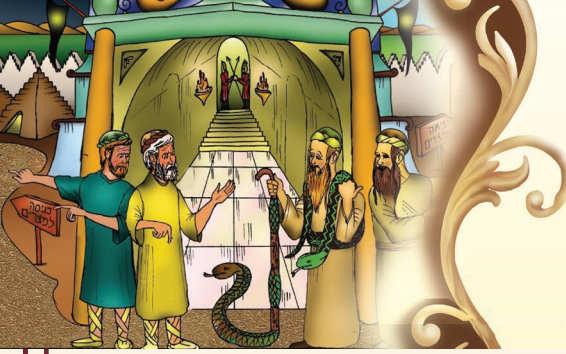

מתיקות השבת

יו"ל ע"י ישיבת חיים של תורה - לובלין פניה"ק ירושלים ת"ו | בראשות הגאון רבי מנחם ברוך יאווע שליט"א תלמידו של מרן פוסק הדור בעל 'שבת הלווי' זצוק"ל

◆ משיחורנו של מורינו ראש הישיבה שליט"א ◆

העצה לקבלת התפלות

"וְאֵלֶּה שְׁמוֹת" בפרשתנו אנו קוראים על משה רבנו שברח מפרעה למדיו, ושם הוא ראה את בנותיו של יתרו שהרועים גרשו אותו, ומלשה הצילן מידיהם. וכששבו לבייתם, יתרו אמר להן, למה עזבתם את משה? **"מראו לו ויאכל לחם"**. והפרוש הוא, שאחת מהן תנתן לו לאשה, פי האשה נקראת לחם. ועל חסד זה אפשר לבנו באמירת הפסוק: **"ואתה נותן להם את אכלם בעתו"** - ה' משיבוע לכל אדם את לחמו, את האשה שלו.

לאחר מכן, התורה מספרת על צערם של ישראל במצרים, ושכבו בתפלה לה' כששהיה להם את ההזדמנות לבכות בשמות פרעה מלך מצרים. ולאחר מכן, התורה מספרת שוב שמושה היה רעה את צאן יתרו חתנו, וצריך להבין, מה ההקשר בסדר הדברים הללו, ומדוע לא כתבה התורה את ענין מיתו של פרעה ובכיותיהם של עם ישראל בסמוך לכה שמושה ברח למדיו, ולאחר מכן תספר על כה שמושה הציל את בנות יתרו ונשא את צפורה בתו, וכן שרעה את צאנו?

תורה ותפלה של חסד

אלא, הדנה התורה תחלתה גמילות חסדים וסופה גמילות חסדים (סוטה יד). ודבר זה מלמדנו שתכלית התורה היא שהעוסק בה יבוא ממנה למדת החסד, ואלו אם האדם עוסק בתורה ומתנהג במדות רעות - תורתו אינה רצויה בעיני ה'. ודבר זה נאמר לא רק על התורה אלא גם על התפלה, שתפלה אמיתית היא תפלה המתבלת בתחלתה ובסופה במדת החסד. וכמו שאמרו (ב"ב א) על הפסוק **"אני בצדק אהזו פני"**, שראוי לתן צדקה קודם התפלה.

ולפי זה יבן סדר הפרשה - שמקדימה לספר

לנו על מעשי החסד שמושה גמל עם בנות יתרו, שלא רק הצילן אלא גם דלה דלה לנו, ועל כה שגם יתרו הפיר לו טובה וגמל עמו חסד ככה שנתן לו את צפורה בתו לאשה. ולאחר מכן מבאר בתורה תפלתם של עם ישראל, ומיד לאחר מכן התורה מביאה שוב את מעשי החסד שערשה משה - שרעה את צאן יתרו חתנו כהפרת הטוב על שנתן לו את בתו לאשה. וזאת למדנו שגם התפלה צריכה להיות ריכה במעשי חסד.

ועל כן אמרו תו"ל (ב"ב צב), המתפלל על חברו והוא צריך לאותו דבר, הוא נענה תחלה. פי תפלה על החבר - אך על פי שהוא עצמו נצרך לאותו דבר - היא תפלה של חסד, ותפלה עם חסד. יש לה כח להתקבל מיד ופועלת! ישועה למתפלל תחלה.

שדוד של תפלה

ועוד סבה שהתורה הסמיכה את תפלותיהם של ישראל לכה שמושה רעה את צאן חותנו במדבר. פי כאן התורה מספרת על עם ישראל שזעקו לה' מקירות לבם בעת שמות פרעה, וכתוב **"וידע אלקים"**, שהקב"ה הידע נסתרות ידע את עמיק פנות לבם הנכונה, ונסמך לכה שמושה היה רעה את צאן יתרו אחר המדבר. ומבאר רבי אברהם בן הרמב"ם (בספר המספיק לעובדי ה'), שמושה רעה את הצאן כל כה רחוק אחר המדבר, בכדי להתרחק ממוקום: שוב בני אדם על מנת שיזכר להתפלל ולזעק שם לה' מקירות לבו.

ומכיון שהקב"ה ראה את זעקותיו של משה, שנתן לבו לצרתם של ישראל וזעק לה' שישועם, וכן היה מתפלל על תקון מדותיו וכי - לכן הקב"ה שדך אותו לזעקות של עם ישראל, והשמיד אותו להיות שלוחו של ה' לגאל את ישראל.

מתיקות הניסים

דגנים של ישועות

אל מערכת 'מתיקות', שלום וברכה. באמתחת ספור נפלא:

השבוע ביום שני (ט"ו טבת) יצאתי מבני ברק עם משפחתי לשמחת בר מצוה של בן אחי שהתקיימה בירושלים. כזכור, באותו ערב הייתה סעדת מזג אוויר, ובלי חששתי מהנסיעה חזר שיכולה להיות מסכנת.

מכיון שאני מהקוראים הקבועים של הגליונות שלכם, ואיני קורא רק את הספרים אלא בעיקר את התנ"ך הנפלא, ושם קראתי מספר פעמים על העצה הנפלאה של 'דקת תפלה' - לעצור בכל תחלת שעה לדקת תפלה והודאה. ומכיון שברגע שהגענו לתחנה הבחנתי שהשעה היא בדיק אחת עשרה בלילה, מיד עודדתי את ילדי להתפלל לה', והבסחתי לתת ממתק לכל מי שיתפלל עת יחד אתי. כה בקשתי יחד אתם מה' שישבי אותנו לבינתנו בריאים ושלמים, וכשהאוטובוס הגיע עלינו שליו.

בדרך כאשר רב ילדי היו רדומים, לפתע משאית עם משאיות שבערה בכביש בנתבי שלצדנו, וכנסה בצורה חדה לנתיב שלנו. הנהג עצר את האוטובוס בפתאומיות, ובחשתי שמים אף אחד לא נפל. הנהג המשיך בנסיעה, והגשעים לתחנה הקרובה הוא עצר בה והחל לשוחח עמי, ואמר: אני חייב לומר לך איך נס עשה עמנו בעת הקב"ה. וכך הוא ספר:

קשהתחלתי את מסלול הנסיעה הזאת, נגשו אלי שני בני אדם מבני המעוטים שניצלו את המפץ שכלם נסוקים להתחמק ממזג האוויר הסוער, ופקדו עלי לתת להם אלפים ש. אמרתי להם מה פתאום, למה שאתם לכם? 'אם לא נתביא, אתה תציער על זה' הם הסבירו צחקתי עליהם בלבי והתחלתי בנסיעתי.

כעת באמצע הדרך ראיתי את המשאית הזו שסכנה אותנו, לאחר שקלמתי את האוטובוס והייתי בברור שיהי אלו אותם בני המעוטים שברואי רצו לגרם לנו לתאונה קשה והקב"ה הצילנו. יאן כי חיזונו של הנהג הייתה כמי שאנו שומרי תורה ומצוות.

התפעלתי מאוד מדבריו ואמרתי 'הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו'. כשהוא המשיך בדרך, ספרתי לו שאכן לפני הנסיעה עשיתי דקת תפלה שהקב"ה ישב אותנו הביתה לשלום, ובדאי התפלה עשתה את שלה. הנהג התפעל ושאל:

המשך המעשה בעמוד ד'

חתיכת ביץ משוררת?!

תאוות ומדות קשות, בכל זאת הוא עומד ומשבח אותי. שעל פן בחרה' בדרך מלכנו - מפני שהיה נעים ומירות. ישראל והתעלה מהחמוריות, ועסק כל ימיו בתורה ובאמנה והכרת הטוב, לשירה ולהודאה לה'.

החדוש הגדול שבך

והרי אם חתיכת אדמה ובץ תגנו ותשיר שירים ערבים, כל אדם בעולם יעמד משתומם ויתבונן במראה הנורא הזה - היאך האדמה משוררת שירים ונפלאים כאלו. וכמו שפעם זה מצינו בפרשתנו, שכאשר משה רבנו ראה שהסנה בוער באש ואינו אפל, אמר: "אסרה נא ואראה את המראה הגדול הזה". כך ועל אחת כמה וכמה אדם שיש לו יצר הרע והוא מתאמץ לעבד את ה' - ה' כביכול מתפעל ממנו ומתפאר בו ביותר, כי אדמה שמשוררת זה פחות חידוש מאדם שעובד את ה', שהרי לאדמה אין יצר הרע ולאדם יש יצר הרע גדול.

וכדי לזכות לקבלת התפלות, יש להודות הרבה לה' על החסדים שפבר יש בידו, ולהפיר טובה לה' על האשה והילדים שהביא לו ה'. כי אדם שמשאיר בעולם הזה ילדים שעובדים את ה', יש לו מקף נחת גדול בעולם הבא.

נצל את ההזדמנות

ועל פן, אדם ששכל בקדוה ומשפיל לנצל את ההזדמנות שבידו, וכל עוד נשמתו בו הוא משתדל להקנים בעצמו ובבניו יראת שמים ואמונה שלמה בה'. שעל ידי זה לא רק שהוא יהנה מקרבת אלקים - שהוא התענוג הגדול ביותר, כמו שאמר דוד מלכנו "ואני קרבת אלקים לי טוב" - אלא גם לאחר פטירתו הוא מתענג מהזכויות שמסבים לו בניו.

וכשאדם עובד את ה' בעוה"ב בגוף החמורי בעולם הזה, הקב"ה אוסף את כל פמליא של מעלה ואומר להם, בואו וראו את האדם הזה, שאף על פי שיש לו חמוריות גדולה של

כמו שיש לכהן את התפלה במעשי 'חסד', כך יש לכהן את התפלה במחשבות של הכרת הטוב לה' על 'חסדיו'. ובאמת, לחשב מחשבות של הכרת הטוב לה' זה דבר שאינו משבע האדם, ששבע האדם הוא להתעצל מלחשב ומעדיף לעשות מעשים רבים אך בלי מחשבה. וזהו עבודתו של האדם - להתאמץ לרכוש את התכונה הזאת, לחשב הרבה על החסדים שה' עושה עמו.

נחת נצחי

ואין לאדם להסתפק בתפלה כשעצמה שהוא מתפלל בכל בקר, נהרים וערב, כי עקר התפלה היא ההתבוננות בחסדי ה'. ומתוך התבוננות זו האדם צריך לגשת לתפלה - שהיא כפועל יוצא מההתבוננות והמחשבות הטובות. שכן נהגו החסידים הראשונים, שהיו שוהים שעה אחת לפני תפלתם ושעה אחת לאחר תפלתם, להעמיק בה בחסדי ה' שעליהם.

שעשועים מתוקים בשבת

ממלאכה, אלא עקרה היא לזכור ביום השבת את חסד ה' שברא עבורנו את הבריאה הנפלאה. ולכן משה רבנו הלך והודיע לעם ישראל את המש בראשית, שבו מבאר חסד ה' שבראית העולם בששת ימי בראשית, ובאר להם שביום השבת הקב"ה שבת ממלאכה. והדבר אומר דרשני, מהי השביתה שהקב"ה

השבת, ולפי זה צריך באור מה שאמרו חז"ל (בבבא מציעא טז). שהקב"ה אמר למשה רבנו שידיע לעם ישראל על מתנת השבת שהרי הם כבר שבתו בשבתות שבמצרים?

אלא, שהקב"ה שלח את משה רבנו להודיע לעם ישראל שמצות השבת אינה רק שבייתה

"תכבד העבודה על האנשים ועשו בה ואל ישעו בדברי שקר". איתא במדרש (שמו"ה יח) שעם ישראל היו משתעשעים בשבתות במגלות שהיו יודים מאבותיהם, שבהם היה כתוב להם שהם עתידים להגאל. ועל פן פועה הרשע באמרו "ואל ישעו בדברי שקר". ונמצא שבכך במצרים עם ישראל היו שובתים ממלאכה ביום

תפלתם של השפלים

בציור שבכותרת הגליון: משה רבנו עושה לפני עם ישראל את המופתים, ואומר להם בשם ה' שהגיע זמןם לצאת ממצרים. אבל עם ישראל סוגנים לפניו שפרעה הכביר עליהם את העבודה.

בזכות מה התקבלו תפלותיהם של עם ישראל שצעקו מתוך העבודה הקשה?

על כך, במאמר: 'העצה לקבלת התפלות'.

בציור שלפנינו: דוד מלכנו יושב בחדרו ומדבר על חסד "השמים מספרים כבוד אל" בשעת זריחת החמה - שדרך צבא השמים ה' מגדל את כל הפרות והזיקות למענינו. בפרדס ישנה דמות העשויה מגוש של אדמה שמשמיעה נגנים. והילדים מתפעלים מאוד מהפלא הזה.

מה הקשר בין אותה דמות אדמה לדוד מלכנו? ומי הוא הפלא הגדול יותר מאדמה המשוררת?

על כך, במאמר: 'חתיכת ביץ משוררת?!

עצות וחיוב

עצות וחיוב

מתיקות קנאה וקדושה

הנביא אומר: "ה' כפבור יצא פאיט מלחמותו יציר קנאה" - ה' יגלה את הקנאה שיהיה בלבנו זה על זה. "רע אף יצריך על איביו יתגבר, מעולם אפריש אתאפק" - ה' יראה לנו היאר הוא התגבר והתאפק על הקנאה שהיה לו עליו חרף מעשינו שלא היו כהגו, ומקדש נלמד גם אנו פמה ראינו לנו להתאפק ממדת הקנאה.

"מי עור פי אם עבדי וחרש כמלאכי אשחל מי עור כמשלם ועור כעבד ה". עבד ה' ה' "משלם" - הינו השלם - הוא ה'עור', ששומר עינו מראות ברע ושומר את אָנו ממשמעת דברים אסורים ולשון הרע - "ראות רבות ולא תשמר פיות אָנום ולא ישמעו". גם אם הוא רצה ושמע דברים לא טובים, הוא לא שומר אותם בזכרוננו אלא מקדש את עינו ואָנו בתורה ובמצוות.

מתיקות זכויות מרבות

פעמים רבות הקב"ה גורם שבני אדם מפריעים מחסר דעתם לפעולות טובות מלאות לאור, ואנשים ברי דעת מכרחים לפעול בעיניו ולשמע את אותם בני אדם שמשמעת להם לעור להצלתם של אותם פעולות, ולפעמים מלית ברה הם מכרחים לעשות זאת בדרך של שני מדבורי האמת.

וסבת הדבר היא, מפני מה שנאמר: 'רצה הקב"ה לזכות את ישראל, לפיכך הרבה להם תורה ומצוות'. הינו שהקב"ה רוצה לזכות את ברי העדת בזכויות רבות, ולכן הוא מביא להם מקרים אלו שעל ידם יזאת הפעולות הטובות תגדף לזכותם, וזאת, על ידי שהרבה להם תורה ומצוות אחרת, "עם עקש תתחמל" - הינו שלפעמים מקרחים לשנות בדבור מן האמת, למען השלום והאמת.

מתיקות שיחי

רבונו של עולם, תן בנו כח וסיוע לכבש את מדותינו ותאווותינו הרעות, ולא נקנא בשום אדם ובשום דבר טוב שבחידו, ונלמד מאתך, שפגשם שאתה מתאפק ומתריש מקנאתך על עוברי רצונך, כף אנו לא נתקנא זה בזה אלא נתאזר בעין טובה על הבריות תמיד.

ונשמר את עינינו מראות ברע ואת אָנונו מלשמע לשון הרע ושאר דברים אסורים, ומה שדבר ראינו או שמענו דברים שאינם רצויים, לא נשמר אותם בזכרוננו, חלילה, אלא נקדש את זכרוננו רק בתורתך ובאהבתך, אמן סלה.

המלך אלינו, ובדאי הוא מתקנן צעת בלבנו לתת לנו טובות כפולות ומכפלות.

התנאי לזכות בשפע

כף הקב"ה שהיא מלך רחום וחנון ובעל חסד, הוא הטיב לנו בכל ששית ימי בראשית ובשבת הוא שבת. ושביתה זו היא מלאה במחשבה גדולה - שהקב"ה הושיב להטיב לנו ולהשפיע עלינו שפע עצום וכל טוב. וכדיוע שהשבת היא מקור הברכה.

אבל הדבר הזה לא התגלה לנו, ללמדנו שאת מתנת השפע הזה עלינו לגלות בעצמנו והוא תלוי בנו. שאדם שיודע להפיר טובה לה' ביום השבת, עד שהוא בא לכלל "לך דמיה תהלה" - שמורב הפרת הטוב הוא לא יכול לבאר בפיו את הודאתו לה' אלא הוא 'שותק' ובלבו רצים מחשבות רבות של הפרת הטוב - הוא זוכה לברכת השפע של השבת הנובעת בעת 'שתיקתו' של הקב"ה.

הכמה מעשית

וכמה שאמרנו חז"ל (אבות ג, ט), כל שפועשיו מרבין מהכמותו, חכמתו מתקיימת. יש לפרש זאת, שאדם שפא לכלל הרבה מעשים טובים 'מתקמתו' - הינו מפני הרבה מאד מחשבות של הפרת הטוב לה' - הוא זוכה שחכמתו מתקיימת.

וכמו כן, צריך להעמיק במחשבה ולהתבונן במצוות התורה ובתקנות חז"ל, כמצוות ערוגי חצרות. שפשמעמיק בה, נבין שחז"ל רצו לגרום לנו בזה לחבר את כל השכנים שידורו באחדות, שכן המאכלים הם מחברים את דעת בני האדם זה עם זה. כמאמרם (סנהדרין קמ), גדולה לגימיה שפמקרב את הלכות. והמצוות הם מלושון צות, ללמדנו שהמצוה צריכה לחבר את מחשבתנו לרצון ה', ושנבא על ידי המצוה לעשות את חובות הלכות שה' רוצה מעמנו.

שבת, הרי אצל הקב"ה לא שיקת מלאכה או שבייתה. ומשה בעצמו שבת מלבאר את הדבר הזה, ונתן לכל אחד מישראל להתבונן בקב' ולהבין מהי השבייתה של ה' יתברך.

תענוג נאחי מהשבת

ועל כף חז"ל אומרים שמתן שכרה של השבת לא עשויה להתגלות. שפמששטות, הפרוש בזה שהאדם לא מעלה על דעתו כמה גדול יהיה שכרו לעתיד לבא לנצח, על כל שבת ששמח בה והודה בה לה' על ההסדים שעושה עמו. כי עקר השבת אינה רק שבייתה ממלאכה או תענוג האכילה ושתייה שיש ביום זה, אלא להפיר בה את ה'.

שכן השבת דומה לשמחת נשואין, שכל אדם מתענג עם ממשאכלים משבחים, אבל הוא מבין שעקר השמחה בתנהג זה החתן והפלה. כף בשבת, עקר השמחה היא בה', ומצוות התענוג באכילה ושתייה ביום זה מותרת להביא אותנו לשמחה שעל ידה נוכל להתבונן ביום זה יותר בחסדי ה' שעלינו. והעושה פו יזכה לשכר עצום שאינו גלוי לנו בעודנו בעולם הזה.

תכוננים של מלך

ועוד פרוש יש בזה, שלא נודע לעם ישראל מתן שכרה של השבת, הינו שלא נודע להם מה הבאור בקב' שה' יתברך שבת ממלאכה ביום זה. וזהו עבודתנו - להתבונן ולהבין מהי שבייתו של ה' ממלאכה. אלא, כמשל למה הדבר דומה, למלך שהתפרסם שמו בעולם כבעל חסד גדול, שמתחלק בכל יום הרבה מזון וטובות לבני מדינתו.

יום אחד, אסף המלך את כל בני מדינתו לחרובה של עיר, ושם הוא נעמד מולם למשך זמן ארוך פשהו שותק ושותק. לבם של ההאספים התמלא בשמחה גדולה, פי הניו בששתיקה זו מביעה את אהבתו של

'בית של ספר' או 'לב של ספר'?

מלפונם את אהבת ה' והמדות הטובות שהם התכלית של התורה.

נמצינו למדים, שהאדם צריך להשתמש בכל המושבה כדי לבא מלפונם להאבת ה' ולמדות טובות, ולהשתמש במחשבתו לגלות את עמק מדותיו ולהתאמץ לתקנם. ולא יתבטל מקף, ויפצה את מצפונה בכף שימלא את ביתו בספרים רבים, ויהיה ביתו כביתו של קרח 'בית מלא ספרים'. פי זה שבייתו יתמלא בספרים, זה לא נעמד לו להצילו ביום הדין, אלא יבדקו פמה מלא את לבו בדעת של חובות הלכות המבארת בספרים הקדושים - שהיא תכלית למוד התורה.

מוכא בגמרא (בבא מציעא פ"ג) שרבי זירא אמר 'הני בבלי טפשי דאכלי נהמא בנהמא'.

ויש לבאר, דהנה רבי זעירא עלה מביב לארץ ישראל והייר שמעלתם של בני ארץ ישראל גדולה ממעלתם של בני בגל, ואמר שישנה טעות אצל אותם בני בגל שלא שומעים בקול החכמים. שהם אוכלים נהמא בנהמא - הינו שהם עוסקים בתורה ובמצוות בלבד שהם דומים ללחם, ונמצא שהם כפיכול אוכלים רק לחם כל ימי חייהם.

ולא משפילים לנהוג בתלמידי חכמים שבארץ ישראל, שהם מוסיפים לאכילתם בשר ומעזנים טובים - ככף שהם מסיקים

הגדולה הזאת לתקן את ארחותיו ללכת בדרך הישר ולרכש תמי עולם הבא.

וכן הנפטר מגלה כמה טובו של ה' היה קרוב אליו, ואין טוב אלא תורה, והאדם יצטרע מאוד מדיע לא יצליח את הזמן לרכש את דעת התורה הקדושה ללבי - לבא על ידי מוודי לאהבת ה' ולמדות טובות.

ויגהר שלא לשקר את עצמו ויאל להכניס בלבו מהשבות של יאוש - לחשב שאין גידו לתקן את מדותיו, כי באמת "קרוב אליה הדבר מאד פניה ובלבבך לעשתו".

'ובעת שאדם ישיב את נשמתו ליוצרה, הדבר שיעיק עליו מאד הוא שגלה כמה הקב"ה היה קרוב אליו, והוא לא נצל את הקרבה

מעלה ללא כל מעלה...

לפרש שאוני הוא מלשון אנינות וצער. הנינו שיעקב אומר לראובן, אתה הוא הראשון שגרמת לי צער בהחלפת המטות.

"יתר שאת ויתר עז" - הקב"ה הביא לך את העוון הזה שהוא כ"שאת" וספחת עליה, והוא "יתר" מיתר עליה, שאינך ראי לעברה זו, אלא שהקב"ה זמן לך זאת כגדי שתבין שהבכורה תעבר ממך ליוסף, ואתה תותר עליה וימקד ללמוד השבטים לדורות את מדת היתור.

ולכו, על העוון שנגשל בו ראובן יש לומר את דברי חז"ל (בבבא מציעא דף כ"ג), גדולה עברה לשמה. ששל יד' העוון הזה היה לו שברון לב כל ימיו.

ואדם שנגשל בעוון קטן ויש לו מכה שברון לב, הוא בגדר מה שאמרו חז"ל (ברכות דף כ"ג), כל העושה דבר עברה ומתבייש בו מוחליו לו כל עונותיו. וראובן עשה תשובה כל ימיו על אותו עוון, וככל השברון לב היה הוא נמנע מלהזיק ליוסף ורצה להשיבו אל אביו.

את מעלתה הגדולה של לאה, אבל התקיים בה "אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה", וממנה יצאו בני עם מעלות נשגבות שנושאים בתי כהנה לזיה ומלכות. ואם פן צריך להבין, מדיע נטלה הבכורה מראובן ונתנה ליוסף?

בכור לדורו או לדורתו

אלא שדווקא זו היתה מעלתה הגדולה והמיוחדת של ראובן - שותר על בכורתו לאחיו הקטן, ובחיו הוא נשאר ללא שום מעלה מיוחדת.

וזו עצמו מעלתו הגדולה והסבה שיעקב אומר "ראובן בכרי אתה", אף על פי שהבכורה נתנה ליוסף - מפני שהבכורה נתנה ליוסף רק לאותו הדור ובכוחה קבל יוסף פי שנים פדיו בכור, כך ששני בניו נחשבו לשני שבטים וקבלו שני חלקים בנחלת ארץ ישראל - אבל לדורות ראובן נקרא הבכור (וכמבאר בדברי הימים א ה ובמפרשים שם).

ועקב ממשיך ואומר לו "ראשית אוני" שיש

בפרשיות אלו קראנו על ראובן, שהבכורה נטלה ממנו ונתנה ליוסף. והדבר הזה הוא פלא גדול, שהרי באמת האמא שהיתה רצויה ביותר על ה' היתה לאה, כמו שמויכח מפר שהקב"ה הביא אותה ראשונה לעקב.

אלא שבתחלה הקב"ה העלים מעיניו של יעקב את מעלתה, משום שלאותו הדור היה אמור לעמד צדיק מפניה של רחל - שהוא יוסף, והוא היה עקר שעשועו של יעקב בימי חיו. אבל הקב"ה יצפה הדורות מראש, וידע שמלאה אמור לצאת המליכה הגדולה של שושלת בית דוד עד ביאת משיח צדקנו.

וכשם שמצינו בדרך מלנו, ששמואל הנביא שנשלח מאת ה' למשח מלך על ישראל מפני ישי, לא העלה על דעתו שהקב"ה מתענו למשח את דוד למלך, משום שה' העלים מעיניו את מעלתו הגדולה (ועי' שמואל א טז וברש"י שם). כך אצל סבתו לאה - ה' העלים מעיני יעקב אביו

לכר בתורה תחלה...

פאשר העולה לתורה מברך 'ברכו את ה' במברך', עליו לסגור את ספר התורה. וטעם הדבר, בכדי שלא יחשבו שברכה זו פתובה בתורה. ולכאורה קשה, מה ההסרון אם יחשבו שברכה זו פתובה בתורה, הרי אכן כל התורה באה ללמדנו לכרע ברה בהפרת הטוב לה' על חסדיו. כמאמרם, 'תורה תחלתה גמילות חסדים וסופה גמילות חסדים'?

אלא, הבאור בכך שיש לסגור את ספר התורה, בכדי ללמד שפדית הכריעת ברה לפני ה' היא מדה 'המסתתרת' בתורה, והאדם לא יוכל למצוא אותה בתורה אלו לא יתגשע למצאה. וכמאמרם: 'געת ומצאת תאמין'. ועל פן סוגרים את ספר התורה בעת אמירת 'ברכו' - ללמד שפדית זו צריכה לנבע מלבו האישי של הלומד, על ידי שיתגשע למצאה בתורה.

חדוים מתוקים

א. מה הם שתי העצות לקבלת התפלות? ב. מה יותר מפעים מאדמה משונרת? ג. מה טמון בשתיקתו של הבורה, וכיצד נשתק גם אנו בשבת? ד. ממי הסתיר ה' את מעלותיהם של אנשים גדולים?

הזוכה מפרשת ויגש: מישל ווידער, אשדוד.

התשובות מונחת בתוכן גליון זה.

המשך מתיקות הניסים

האם יש משג כזה להתפלל לה' חוצ מתפלות בבית הכנסת? כמובן, הסבירי לו שהדבר ברור שיש משג כזה ושיש לתפלות כאלו ערך גדול.

בהזדמנות זו ספרתי לנהג על עצת דת התפלה שקראתי בגליונות שלכם - שאפשר לקימה בכל שעות היום, והלה התפעל מעזה זו מאד, ואמר שהוא מקאן והילך רוצה שגרות ה' לקים את העצה הו לפחות כמה פעמים בכל יום.

תוך כדי הנסיעה, השעון שלי צפצף והורה על השעה שתיים עשרה. אמרתי לנהג: כעת הסתימה השעה ואפשר לעשות דת תפלה. הנהג עצר את האוטובוס והורה לה' על שהציל אותנו מאותם אויבים, ואף בקש שיציל אותנו תמיד מקל רע.

כאשר הנהג המשיך בנסיעה, לפתע הוא החין שאותם אויבים ממתנים לנו בצד הכביש. ואמר לי, תראה הם מחכים לנו כאן. והנה נסע במהירות כדי לחמק מהם וזה נסעו אחרינו במהירות. הגענו

לרמזור שהיה ירק ועברנו אותו, וכשהם הגיעו לרמזור הוא כבר נהיה אדם, וכשהם החינו שהדבר עלול להוביל לתאונה שסתבר אותם לחנם, הם עצרו בתריקה חזקה שגרמה להם שרב המשא שהיה במשאית שלהם נפל לכביש... קעת הם כבר היו עסוקים להציל את המשא שלהם ואנו נמלטנו.

למחרת שוחחתי עם קרוב משפחה שעמד באותו רמזור וספר לי לחדמו על המשאית שעברה באדם - שהמשא שלה נפל לכביש ושבאחר נס לא נפגע מכה שום רכב או אדם, אלא שהיה הפסד ממון מרבה לבעלי המשאית. אמרתי לו שאני יודע היטב כמה מדבר וספרתי לו את כל הספור הזה. הלה המליץ לי לשלח לכם את הספור ואשמח אם תפרסמו אותו.

בתורה י. ל. ו. בני ברק

תגובת המערכת: אפשר להמליץ על כך את הפסוק "כי רגע באפו חיים ברצונו", על ידי 'רגע' - דקה של תפלה, נוכל להנצל מהאויבים שבחיות 'אפס' בנו מבקשים לבלוענו חיים, ונזכה לחיים' ארכים, אמן.